

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»**

**Факультет початкового навчання
Кафедра педагогічних технологій початкової освіти**

Скоромна М. В.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо проведення практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни Педагогіка («Дидактика»)**

Для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
галузі знань А Освіта
спеціальності АЗ «Початкова освіта»

Одеса – 2026

УДК : 37.02(072)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського (протокол № 10 від «26» лютого 2026 року)*

Рецензенти:

Балакірева Вікторія Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогічних технологій початкової освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Беляк Ольга Миколаївна кандидат педагогічних наук, доцент, директор КЗ «Одеський педагогічний фаховий коледж»

Скоромна М. В. Методичні рекомендації щодо проведення практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Педагогіка (Дидактика) [для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань А Освіта спеціальності А3 «Початкова освіта» денної та заочної форм навчання]. Одеса : Університет Ушинського, 2026. 28 с.

Методичні рекомендації укладені відповідно до освітньо-професійних програм «Початкова освіта. Психологія», «Початкова освіта. Англійська мова та література», «Початкова освіта. Логопедія» та робочої програми навчальної дисципліни «Дидактика» для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 013 «Початкова освіта» денної та заочної форм навчання.

Вони розроблені для ознайомлення здобувачів зі структурою та змістом навчальної дисципліни і призначені для планування, підготовки та проведення практичних занять та самостійної роботи.

ЗМІСТ

1. Вступ.....	4
2. Навчально-тематичний план дисципліни.....	7
3. Програма навчальної дисципліни.....	7
4. Плани практичних занять.....	11
5. Самостійна робота.....	22
6. Індивідуальні навчально-дослідні завдання.....	22
7. Критерії та шкала оцінювання.....	23
8. Методичне забезпечення навчальної дисципліни.....	25
9. Список рекомендованої літератури.....	26

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Дидактика» є складовою частиною професійної підготовки фахівців-педагогів. Засвоєння означеної дисципліни дасть можливість здобувачам вищої освіти визначати завдання освіти, обсяг і зміст освітнього матеріалу, орієнтуватися в методиках, обирати стратегію навчання, готувати урок з кожного предмета, опанувати знаннями про різні форми, методи, засоби навчання і виховання загалом.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є зміст основних наукових ідей, закономірностей, принципів процесу навчання та виховання, які логічно пояснюють зв'язок викладання (діяльності вчителя) й учіння (пізнавальної діяльності учня), їхню взаємодію; процес створення і функціонування системи дійсних відносин учнів у освітньому процесі, керування цим процесом з боку вчителів, самих учнів, коли учень виступає не тільки об'єктом навчання, а й суб'єктом.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Дидактика» є отримання уявлень про навчання та виховання особистості, уміння орієнтуватись у закономірностях, принципах процесу навчання та виховання, що сприяє оволодінню елементарними навичками аналізу освітньо-виховних і проблемних педагогічних ситуацій у сім'ї, колективі, розвитку практичних умінь, що забезпечують творчість та ініціативу в різних видах діяльності відповідно до вимог Конституції України, законодавства України про освіту і вищу освіту, Державного стандарту початкової освіти.

Передумови для вивчення дисципліни: опанування навчальної дисципліни «Педагогіка», паралельно студенти мають вивчати такі навчальні дисципліни, як «Теорія та методика виховання», «Психологія».

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни «Дидактика» є:

- планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання;
- організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування;
- планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи;
- здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потребою), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження та протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу

Очікувані результати навчання дисципліни:

I. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати:

- оперувати основними категоріями дидактики;
- знати основні етапи становлення вітчизняної та зарубіжної дидактичної системи;
- описувати форми організації навчального процесу в школі;
- знати сутність, закони і закономірності, принципи навчання;
- виділяти основні методи і форми організації навчання, застосування та реалізація яких забезпечує оптимальне засвоєння знань про природу, людину і суспільство, забезпечує розвиток особистості;
- інтерпретувати сутність системи контролю та корекції ефективності процесу навчання.

Уміти:

- здійснювати навчання і виховання учнів відповідно до педагогічних закономірностей і принципів;
- планувати педагогічну діяльність, прогнозувати її результативність;
- чітко визначати зміст, основні оптимальні форми та методи навчальної роботи в умовах класу та поза навчальний час;
- поєднувати навчальну та поза навчальну роботу для досягнення поставленої мети;
- використовувати різні форми, методи та прийоми активізації пізнавальної діяльності учнів в залежності від педагогічних ситуацій;
- використовувати на практиці досягнення педагогічної науки, передового педагогічного досвіду;
- проводити необхідні дидактичні дослідження;
- визначати напрями розвитку власної педагогічної майстерності і професійної культури.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Дидактика» складена відповідно до місця та значення дисципліни за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмами «Початкова освіта. Психологія», «Початкова освіта. Англійська мова та література», «Початкова освіта. Логопедія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 013 «Початкова освіта».

Дисципліна «Дидактика», яку здобувачі вищої освіти вивчають на другому році навчання денної та заочної форми навчання, містить лекції, практичні заняття, самостійну роботу здобувача, ІНДЗ та інші форми роботи. Завершується вивчення курсу складанням іспиту.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, ОПП, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Статус дисципліни: Обов'язкова	
	Освітньо-професійна програма: Початкова освіта. Практична психологія Початкова освіта. Англійська мова Початкова освіта. Логопедія	Мова навчання: українська	
		Рік навчання:	
		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: доповідь, есе	Спеціальність: 013 Початкова освіта	Семестр:	
Загальна кількість годин – 90		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції	
		20 год.	2 год.
		Практичні	
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		40 год.	74 год.
		Індивідуальні завдання:	
10 год.	10 год.		
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 44% / 56 %

для заочної форми навчання – 7% / 93 %

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ «ДИДАКТИКА»

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Ус ьог о	л.	п.	с.р.	інд .	Ус ьог о	л.	п.	с.р.	інд .
1	2	3	4	5	6	2	3	4	5	6
Тема 1. Дидактика: історія розвитку сучасні проблеми та тенденції	8	2	2	4	–	12	2	2	8	–
Тема 2. Сутність та структура процесу навчання В Новій українській школі	8	2	2	4	–	8			8	–
Тема 3. Зміст початкової освіти в сучасній школі.	8	2	2	4	–	8			8	–
Тема 4. Організація навчально – пізнавального процесу в сучасній школі	8	2	2	4	–	8			8	–
Тема 5. Загальні методи навчання. Методи активізації навчально– пізнавальної діяльності.	8	2	2	4	–	7			7	–
Тема 6. Засоби та форми організації навчального процесу в школі.	8	2	2	4	–	7		7	–	
Тема 7. Урок – основна форма організації навчання в сучасній школі. Позаурочні форми навчання.	8	2	2	4	–	9		2	7	–
Тема 8. Організація самостійної роботи учнів на уроці.	8	2	2	4	-	7			7	-
Тема 9. Контроль та оцінювання навчальних досягнень молодших школярів	8	2	2	4		7			7	-
Тема 10. Актуальні проблеми дидактики початкової школи	8	2	2	4		7			7	
ІНДЗ					10					10
Разом за модулем	90	20	20	40	10	90	2	4	74	10

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Дидактика: історія розвитку, сучасні проблеми та тенденції.

Історія розвитку дидактики. Об'єкт і предмет сучасної дидактики. Поняттєво-термінологічні проблеми сучасної дидактики. Основні тенденції національної системи освіти та завдання дидактики. Основні джерела наукової дидактики. Завдання дидактики на сучасному етапі розвитку України. Категорії дидактики: принципи, методи, зміст, форми організації навчання. Види дидактичних систем. Погляди різних вчених на основні дидактичні концепції.

Дидактичні системи Й. –Ф. Гербарта і Дж. Дьюї. Сучасні дидактичні системи. Сучасні дидактичні концепції.

Тема 2. Сутність та структура процесу навчання в Новій українській школі.

Сутність процесу навчання, його методологічна основа. Структура процесу навчання, характеристика його основних структурних компонентів. Розвивальний потенціал навчання в Новій українській школі. Моделі початкової освіти в Новій українській школі. Сутність змісту освіти та його культурологічна ємність. Основні компоненти змісту освіти, їх характеристика. Чинники, що зумовлюють формування змісту освіти. Наукові вимоги до формування змісту освіти в початковій школі. Стандарти освіти. Правочинні документи, що відображають зміст освіти в Новій українській школі. Державний стандарт початкової освіти.

Тема 3. Зміст початкової освіти в сучасній школі.

Загальне поняття про зміст освіти як дидактичну категорію. Зміст освіти в українській народній дидактиці. Теорії формальної і матеріальної освіти. Фактори, що впливають на зміст освіти. Наукові основи змісту освіти в цивілізованому суспільстві. Соціальний досвід - джерело змісту освіти, його компоненти: 1) знання про природу, суспільство, мислення, техніку й способи діяльності; 2) досвід здійснення відомих способів діяльності; 3) досвід творчої, пошукової діяльності особистості, яка засвоює цей досвід; 4) досвід ставлення до світу, один до одного. Види освіти за змістом (характер освіти): загальна, політехнічна, професійна; їх взаємозв'язок і взаємозалежність.

Рівні загальної освіти: початкова, базова, повна. Основні шляхи одержання загальної середньої освіти. Елементи освіти: знання, уміння, навички. Державний стандарт початкової освіти. Документи, в яких відображається зміст освіти в школі: навчальні плани, навчальні програми, підручники. Навчальний план: загальна характеристика та функції. Науково-педагогічні основи та принципи побудови сучасних навчальних планів, вимоги до них. Види навчальних планів. Освітні галузі знань. Критерії відбору змісту основ наук. Поняття навчального предмета, його місце в системі наук. Освітні, виховні і розвивальні функції навчального предмета. Загальна характеристика навчальних предметів початкової школи. Розклад уроків у початковій школі, основи його побудови. Навчальна програма, принципи її побудови. Вимоги до навчальної програми. Поняття підручника, його значення у навчанні. Функції підручника. Структура підручника. Роль підручників в організації самостійної роботи учнів початкових класів. Види роботи з підручником. Вимоги до сучасного підручника. Характеристика підручників для початкової школи. Навчальний посібник: зміст поняття. Види навчальних посібників. Навчальні комплекти з предметів шкільного курсу. Народно-педагогічні уявлення про книгу як джерело знань

Тема 4. Організація навчально – пізнавального процесу в сучасній школі.

Загальна характеристика навчального процесу. Основні компоненти навчального процесу. Функції навчального процесу. Закони навчального

процесу. Закономірності навчального процесу та їх класифікація. Дидактичні принципи та їх класифікація. Система сучасних дидактичних принципів. Основні етапи оволодіння знаннями. Мотивація учіння школярів. Професійно педагогічні уміння організації навчального процесу.

Тема 5. Загальні методи навчання. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності.

Поняття про методи навчання. Класифікація методів навчання. Методи організації і здійснення навчально – пізнавальної діяльності. Методи стимулювання навчальної діяльності школярів у процесі навчання. Методи контролю і самоконтролю в навчанні. Проблеми оптимального вибору методів навчання. Поняття про методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. Класифікація методів активізації навчально-пізнавальної діяльності. Методи навчання за джерелом передачі і характером сприймання інформації (за джерелом знань): словесні, наочні, практичні. Словесні методи навчання: розповідь, бесіда, інструктаж, робота з книгою. Наочні методи навчання: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, досліди. Практичні методи навчання: вправи, лабораторні, практичні роботи, дидактичні ігри. Самостійна робота як метод навчання, її види. Структура самостійної роботи, умови ефективності її використання. Методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності. Методи контролю і самоконтролю. Методи навчання за характером пізнавальної діяльності: догматичні, репродуктивні, пояснювально-ілюстративні, частково-пошукові, проблемні, дослідницькі. Проблемне та програмоване навчання у початкових класах. Роль сучасних інформаційних засобів у вдосконаленні методів навчання. Педагогіка співробітництва як поштовх до подальшої розробки методів навчання. Методи навчання у досвіді вчителів-новаторів (С.М.Лисенкової, В.Ф.Шаталова, М.М.Палтишева, Є.М.Ільїна та ін.). Оптимальний вибір методів навчання. Методи навчання у народній педагогіці.

Тема 6. Засоби та форми організації навчального процесу в школі.

Поняття засобів навчання та їх класифікація. Матеріальні засоби навчання. Засоби матеріалізації розумових дій. Навчальне обладнання. Поняття про форми організації навчального процесу. Історія розвитку форм організації навчання. Виникнення і розвиток класно-урочної системи навчання, зокрема в Україні. Характеристика класно-урочної системи навчання, її позитивні сторони і недоліки. Істотні ознаки форм навчання. Основні форми організації навчального процесу.

Тема 7. Урок – основна форма організації навчання в сучасній школі. Позаурочні форми навчання.

Урок як цілісна система. Ознаки уроку, його переваги і недоліки. Функції уроку. Мета уроку, її характеристика. Педагогічні вимоги до уроку. Вимоги до сучасного уроку. Схеми аналізу уроку. Педагогічні основи побудови навчального процесу на уроці: постановка мети і завдань; обладнання уроку; дотримання реалізації функцій уроку; опора на особистий досвід учнів; виховання і розвиток позитивної мотивації учіння; організація різних видів діяльності на уроці; контроль за ходом і результатами навчальної роботи

кожного учня. Основні підходи до класифікації типів уроків. Традиційна типологія уроків. Місце комбінованого уроку в системі початкового навчання. Структура уроку, її елементи. Гнучкість і рухливість структури уроків у початкових класах. Типологія і структура уроку. Організація навчальної діяльності учнів на уроці. Підготовка учителя до уроку. Аналіз і самооцінка уроку. Психолого-педагогічні особливості побудови традиційних уроків у початковій школі. Нестандартні уроки. Нетрадиційні форми уроків із використанням елементів народознавства. Інтегровані уроки. Особливості уроків з учнями шестирічного віку. Специфіка уроків у малокомплектній школі та окремих класах-комплектах. Особливості уроків трудового навчання (в майстернях і пришкільних ділянках) та позакласного читання. Організація індивідуального навчання учнів. Індивідуальні, групові та колективні форми навчальної роботи учнів на уроці. Підготовка вчителя до уроку. Основні етапи підготовки вчителя до уроку. Особливості підготовки вчителя до уроків в сільській малокомплектній школі. Тематичне і поурочне планування навчального матеріалу. Поурочний план, вдосконалення його структури, методичне забезпечення кожного етапу уроку. Проведення уроку як реалізація поурочного плану та імпровізація вчителя, спрямована на забезпечення адекватного реагування на незаплановані ситуації. Шляхи підвищення ефективності уроку. Навчальна екскурсія як форма організації навчання. Види екскурсій. Методика підготовки і проведення екскурсій.

Семінарські завдання. Практикум. Факультативні заняття. Навчальна екскурсія. Додаткові групові, індивідуальні заняття. Предметні гуртки. Домашня навчальна робота учнів.

Тема 8. Організація самостійної роботи учнів на уроці.

Самостійна робота як форма навчально-пізнавальної діяльності. Своєрідність самостійної роботи учнів початкових класів, її особливість у школах-інтернатах, школах і групах продовженого дня, у сільській малокомплектній школі. Значення домашньої роботи у навчальному процесі, її зміст. Домашні завдання, їх дозування, види та специфіка у початковій школі. Педагогічні вимоги до організації та проведення домашньої навчальної роботи. Особливості виконання домашніх завдань у школах-інтернатах. Самопідготовка в режимі роботи групи продовженого дня. Попередження перевантаження учнів домашніми завданнями

Самостійна навчальна діяльність та її види. Система вправ та завдань. Самостійна робота з книгою. Організація лабораторних та практичних занять.

Тема 9. Контроль та оцінювання навчальних досягнень молодших школярів.

Перевірка знань, умінь і навичок як провідна функція управління діяльністю учнів. Освітнє, виховне і розвивальне значення перевірки та оцінки навчальних досягнень молодших школярів. В.О.Сухомлинський та інші педагоги сучасності про функції перевірки й оцінки знань, умінь і навичок. Суть і види контролю. Функції контролю. Педагогічні вимоги до перевірки та оцінки навчальних досягнень учнів. Форми і методи перевірки. Психолого-педагогічні особливості перевірки та оцінки знань, умінь і навичок учнів

початкових класів. Своєрідність організації перевірки навчальних досягнень учнів шестирічного віку, учнів малокомплектних шкіл та класів-комплектів, учнів допоміжних шкіл-інтернатів. Оцінка успішності учнів, її призначення. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. Рівні навчальних досягнень. Норми оцінок. Форми і прийоми оцінювання навчальної діяльності учнів шести-семирічного віку. Оцінка – бал. Характеристика 12-бальної системи оцінювання навчальних досягнень учнів. Організація і методика перевірки та обліку навчальних досягнень учнів. Оцінні судження як важливий важіль управління розвитком свідомості, характеру, волі та навчальних здібностей учнів початкових класів. Роль оцінних суджень учителя. Шляхи подолання формалізму в оцінці результатів праці учнів. Урахування індивідуальних особливостей учнів у процесі перевірки їхніх навчальних досягнень. Індивідуальний підхід до оцінки успішності учнів. Технічні засоби навчання і програмований контроль в оцінці знань, умінь і навичок молодших школярів. Народна педагогіка про оцінку та оцінювання учнів.

Тема 10. Актуальні проблеми дидактики початкової школи.

Навчання як джерело розвитку школяра. Л.С.Виготський про зони розвитку дитини –зону актуального розвитку та зону найближчого розвитку. Взаємозв'язок навчання і розумового розвитку особистості. Розвивальне навчання, його основні ознаки. Аналіз основних концепцій розвивального навчання. Компоненти розвивального навчання, їх характеристика. Передовий педагогічний досвід у початковій освіті. Розвиток творчих здібностей. Використання спеціальних завдань і вправ. Гуманізація навчального процесу у початковій школі. Компетентнісний підхід в освіті. Формування ключових компетентностей у молодших школярів. Уміння вчитися як володіння провідними загальнонавчальними вміннями і навичками.

4. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Загальні положення

Практичне заняття – вид навчального заняття, на якому здобувачі вищої освіти під керівництвом викладача закріплюють теоретичні положення навчальної дисципліни і набувають умінь та навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань.

Основне завдання практичних занять – поглибити і закріпити знання, що одержані здобувачами на лекції та в процесі самостійної роботи над навчальною і науковою літературою, прищепити їм навички пошуку, узагальнення, критичного аналізу навчального матеріалу, тісніше пов'язувати теорію з практикою, уміння самостійно та творчо формулювати свої думки в усній формі, висувати і захищати свої погляди з питань, що розглядаються.

Якщо лекція закладає основи знань в узагальненій формі, то практичні заняття мають на меті перевірити, розширити, уточнити ці знання у поєднанні

різних форм проведення занять (диспути, які допомагають відпрацьовувати вміння доводити, переконувати, виробляти професійні навички; ролеві ігри, колективне творче обговорення найбільш складних питань навчального курсу, реферати-доповіді, індивідуальні творчі завдання тощо). Це і важливий засіб зворотного зв'язку у результаті коментарів і висновків викладача.

Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни.

Підготовку до практичного заняття рекомендується починати з моменту читання лекції з відповідної теми та здійснювати її в певній послідовності. У процесі самостійної підготовки до практичних занять здобувачу спочатку рекомендується з'ясувати тему і питання практичного заняття. Заздалегідь підібрати, вивчити та законспектувати рекомендовану літературу, вивчити основні поняття проблеми, всебічно розглянути і усвідомити зміст питань, що виносяться на заняття. Корисно до кожного питання практичного заняття складати розгорнуті плани відповіді. Перевірку засвоєння своїх знань здобувачі здійснюють за допомогою питань і завдань для самоконтролю, наведені під кожним планом заняття.

В ході дискусії на занятті здобувач має можливість не лише розширити свої знання, але й перевірити, уточнити, закріпити те, що він вивчив під час самостійної роботи. Приймаючи участь у практичному занятті, доцільно під час виступів інших здобувачів робити відповідні помітки в конспекті щодо найбільш цікавих питань.

Плідна та активна робота на практичному занятті значно підвищує ефективність опанування матеріалу та в подальшому заощаджує час на його повторення. На практичних заняттях здобувачі вчаться застосовувати теоретичні знання для проведення прикладних досліджень з дидактики.

Теми практичних занять

	Кількість годин	
	Денна	Заочна
Диспут. Дидактика: історія розвитку, сучасні проблеми та тенденції дидактики	2	2
Семінар. Основні дидактичні концепції: сучасні підходи	2	
Круглий стіл. Нова Українська школа. Сутність та структура процесу навчання	2	
Семінар. Зміст початкової освіти сучасній школі	2	
Семінар. Структура процесу навчання	2	
Диспут. Організація навчально-пізнавального процесу в початковій школі. Загальні методи навчання	2	2
Семінар Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. Засоби навчання	2	
Рольова гра Форми організації навчального процесу в школі	2	
Рольова гра. Урок – основна форма організації навчання в школі. Позаурочна форма навчання	2	
Круглий стіл. Організація самостійної роботи учнів початкових класів. Діагностика навчання	2	

Разом:	20	4
--------	----	---

Тема 1. Дидактика: історія розвитку, сучасні проблеми та тенденції.

План.

І заняття (2 години)

1. Історія розвитку дидактики.
2. Об'єкт і предмет сучасної дидактики.
3. Поняттєво-термінологічні проблеми сучасної дидактики.

Контрольні запитання і завдання:

1. Хто запровадив дидактику як науку?
2. Назвіть основні праці Я.А. Коменського.
3. Теорії формальної освіти (засновник, сутність).
4. Теорію матеріальної освіти (засновник, сутність).
5. Існуючі підходи до визначення предмета дидактики.
6. Визначення понять «загальна дидактика», «навчання», «освіта», «процес навчання», «навчальний процес».

Рекомендована література:

1. Бондар В.І. Дидактика. К.: Либідь, 2005. 264 с 2.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене, доповнене.
3. Київ: Академвидав, 2007. 616 с. (Альма-матер).
4. Вихрущ В.О., Пушинська А.А. Психодидактика початкової школи: учіння молодших школярів [монографія]. Тернопіль: Крок, 2014. 929 с. .
5. Малафійк І. В. Дидактика. Навчальний посібник. Київ: Кондор. 2009. 406 с.
6. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 5-є вид., доповнене і переробл. Київ: ВАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2007. 656 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підруч. для вищ. навч. закл. 2-е вид. Київ: Грамота, 2013. 504 с.
8. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Київ.: Академвидав. 2006. 560 с. (Альма-матер).

Тема 2. Основні дидактичні концепції: сучасні підходи

План

І заняття (2 години)

1. Поняття та сутність дидактичних концепцій.
2. Класифікація основних сучасних підходів у дидактиці.
3. Особистісно орієнтований, компетентнісний, діяльнісний та інші підходи.

Контрольні запитання і завдання:

1. Розкрити зміст поняття «дидактична концепція».
2. Визначити основні відмінності між класичними та сучасними підходами у дидактиці.
3. Охарактеризувати особистісно орієнтований підхід у навчанні.
4. Визначити роль компетентнісного підходу у сучасній школі.
5. Висвітлити особливості діяльнісного підходу.
6. Пояснити значення інтегративного підходу до навчання.
7. Порівняти переваги й обмеження різних сучасних дидактичних концепцій.
8. Навести приклади практичної реалізації сучасних підходів у навчальному процесі.

Рекомендована література:

1. Бондар В. І. Дидактика. Київ: Либідь, 2005. 264 с.
2. Волкова Н. П. Педагогіка: Навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене, доповнене. Київ: Академвидав, 2007. 616 с. (Альма-матер).
3. Вихрущ В. О., Пушинська А. А. Психодидактика початкової школи: учіння молодших школярів [монографія]. Тернопіль: Крок, 2014. 929 с.
4. Малафійк І. В. Дидактика. Навчальний посібник. Київ: Кондор, 2009. 406 с.
5. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 5-є вид., доповнене і переробл. Київ: ВАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2007. 656 с.
6. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти: підруч. для вищ. навч. закл. 2-е вид. Київ: Грамота, 2013. 504 с.
7. Фіцула М. М. Педагогіка: навчальний посібник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Київ: Академвидав, 2006. 560 с. (Альма-матер).

Тема 3. Нова українська школа. Сутність та структура процесу навчання

План

І заняття (2 години)

1. Концепція Нової української школи: основні положення та ключові ідеї.
2. Мета та завдання навчального процесу в умовах НУШ.
3. Структура та особливості освітнього процесу в НУШ.

Контрольні запитання і завдання:

1. У чому полягає сутність Концепції Нової української школи?
2. Назвіть основні компетентності, що формуються у НУШ.
3. Визначте ключові завдання сучасного освітнього процесу.
4. Розкрийте роль учителя у реалізації ідей НУШ.

5. Які нові підходи до організації процесу навчання впроваджуються у НУШ?
6. Висвітліть особливості структури навчального процесу.
7. Поясніть інтеграцію предметів та міждисциплінарний підхід у НУШ.
8. Наведіть приклади інноваційних методів і технологій, що застосовуються в НУШ.

Рекомендована література:

1. Концепція Нової української школи. Київ: МОН України, 2016. 40 с.
2. Бібік Н. М. Нова українська школа: порадник для вчителя. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.
3. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти: підруч. для вищ. навч. закл. 2-е вид. Київ: Грамота, 2013. 504 с.
4. Волкова Н. П. Педагогіка: навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і доповн. Київ: Академвидав, 2007. 616 с. (Альма-матер).
5. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 5-е вид., допов. і переробл. Київ: ВАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2007. 656 с.
6. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ: А.С.К., 2004. 192 с.
7. Фіцула М. М. Педагогіка: навчальний посібник. 2-ге вид., виправ. і доповн. Київ: Академвидав, 2006. 560 с. (Альма-матер).

Тема 4. Зміст початкової освіти в сучасній школі.

План.

І заняття (2 години)

1. Зміст освіти, його основні компоненти.
2. Роль і значення різних теорій у формуванні змісту освіти.
3. Удосконалення змісту освіти в сучасній загальноосвітній школі.
4. Навчальні плани і програми.
5. Підручники і посібники.
6. Види освіти, особливості повноцінних знань.

Контрольні запитання і завдання:

1. Поняття «зміст освіти».
2. Основні цілі та завдання програми «Освіта» (Україна XXI ст.).
3. Основні компоненти змісту освіти.
4. Важливі характеристики творчої діяльності.
5. Теорії, що впливають на формування змісту освіти.
6. Основні принципи побудови навчальних програм відповідно до утилітарної концепції.
7. Теорія структуралізму.
8. Проблемно-комплексна теорія.
9. Вимоги щодо формування змісту загальної середньої освіти.

10. Компоненти змісту кожного навчального предмета.
11. Базовий навчальний план загальноосвітніх навчальних закладів.
12. Вимоги до навчального плану.
13. Системи викладу змісту навчального матеріалу.
14. Функції сучасного підручника.
15. Принципи формування змісту навчального матеріалу підручника.

Рекомендована література:

1. Бондар В.І. Дидактика. К.: Либідь, 2005. 264 с 2.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене, доповнене.
3. Київ: Академвидав, 2007. 616 с. (Альма-матер).
4. Вихрущ В.О., Пушинська А.А. Психодидактика початкової школи: учіння молодших школярів [монографія]. Тернопіль: Крок, 2014. 929 с.
5. Малафіїк І. В. Дидактика. Навчальний посібник. Київ: Кондор. 2009. 406 с.
6. Мойсеюк Н.С. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 5-є вид., доповнене і переробл. Київ: ВАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2007. 656 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підруч. для вищ. навч. закл. 2-е вид. Київ: Грамота, 2013. 504 с.
8. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Київ.: Академвидав. 2006. 560 с. (Альма-матер).

Тема 5. Організація навчально – пізнавального процесу.

План.

І заняття (2 години)

1. Загальна характеристика навчального процесу.
2. Основні компоненти навчального процесу.
3. Функції навчального процесу.

Контрольні запитання і завдання:

1. Система навчального процесу.
2. Основні ознаки гуманістично спрямованого навчального процесу.
3. Основні критерії навчального процесу.
4. Основні принципи побудови гуманістично орієнтованого дидактичного процесу.
5. Вимоги для розробки дидактичної моделі.
6. Етапи формування навичок.
7. Види функцій навчального процесу.

Рекомендована література:

9. Бондар В.І. Дидактика. К.: Либідь, 2005. 264 с 2.
1. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене, доповнене.

2. Київ: Академвидав, 2007. 616 с. (Альма-матер).
3. Вихрущ В.О., Пушинська А.А. Психодидактика початкової школи: учіння молодших школярів [монографія]. Тернопіль: Крок, 2014. 929 с. .
4. Малафійк І. В. Дидактика. Навчальний посібник. Київ: Кондор. 2009. 406 с.
5. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 5-є вид., доповнене і переробл. Київ: ВАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2007. 656 с.
6. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підруч. для вищ. навч. закл. 2-е вид. Київ: Грамота, 2013. 504 с.
7. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Київ.: Академвидав. 2006. 560 с. (Альма-матер).

Тема 6. Загальні методи навчання. Методи активізації навчально – пізнавальної діяльності.

План.

І заняття (2 години)

1. Поняття про методи навчання.
2. Класифікація методів навчання.
3. Методи організації і здійснення навчально–пізнавальної діяльності.
4. Методи стимулювання навчальної діяльності школярів у процесі навчання.
5. Методи контролю і самоконтролю в навчанні.
6. Проблеми оптимального вибору методів навчання.
7. Поняття про методи активізації навчально-пізнавальної діяльності.
8. Класифікація методів активізації навчально-пізнавальної діяльності.

Контрольні запитання і завдання:

1. Що передбачає метод навчання?
2. Поняття «прийом навчання».
3. Види класифікацій методів навчання.
4. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності.
5. Основні фактори, які сприяють творчому ставленню учнів до дидактичного процесу і його результатів.
6. Імітаційні методи активізації навчально-пізнавальної діяльності.
7. Основні позитивні аспекти інсценування.
8. Ділові ігри.
9. Психолого-педагогічні принципи конструювання і використання ділової гри.

Рекомендована література:

1. Бондар В.І. Дидактика. К.: Либідь, 2005. 264 с 2.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене, доповнене.
3. Київ: Академвидав, 2007. 616 с. (Альма-матер).
4. Вихрущ В.О., Пушинська А.А. Психодидактика початкової школи: учіння молодших школярів [монографія]. Тернопіль: Крок, 2014. 929 с. .
5. Малафійк І. В. Дидактика. Навчальний посібник. Київ: Кондор. 2009. 406 с.
6. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 5-є вид., доповнене і переробл. Київ: ВАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2007. 656 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підруч. для вищ. навч. закл. 2-е вид. Київ: Грамота, 2013. 504 с.
8. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Київ.: Академвидав. 2006. 560 с. (Альма-матер).

Тема 7. Засоби і форми організації навчального процесу в школі

План.

1 заняття (2 години)

1. Поняття засобів навчання та їх класифікація.
2. Матеріальні засоби навчання.
3. Засоби матеріалізації розумових дій.
4. Поняття про форми організації навчального процесу в школі.
5. Функції форм навчання.
6. Форми організації навчання та їх розвиток у дидактиці.

Контрольні запитання і завдання:

1. Види засобів навчання.
2. Роль засобів навчання в навчальному процесі.
3. Технічні засоби навчання. Їх види.
4. Ефективність використання технічних засобів навчання.
5. Принципи, за якими здійснюється добір системи засобів навчання.
6. Функції наочних посібників.
7. Групи наочних посібників.
8. Вербалізація засобів розумових дій.
9. Мова, як засіб навчання.
10. Матеріальні та ідеальні засоби навчання.
11. Організація навчання.
12. Поняття «форма навчання».
13. Різні підходи до функцій форм навчання.
14. Види форм навчання.
15. Сутність класно-урочної системи.

Рекомендована література:

1. Бондар В.І. Дидактика. К.: Либідь, 2005. 264 с 2.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене, доповнене.
3. Київ: Академвидав, 2007. 616 с. (Альма-матер).
4. Вихрущ В.О., Пушинська А.А. Психодидактика початкової школи: учіння молодших школярів [монографія]. Тернопіль: Крок, 2014. 929 с. .
5. Малафіїк І. В. Дидактика. Навчальний посібник. Київ: Кондор. 2009. 406 с.
6. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 5-є вид., доповнене і переробл. Київ: ВАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2007. 656 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підруч. для вищ. навч. закл. 2-е вид. Київ: Грамота, 2013. 504 с.
8. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Київ.: Академвидав. 2006. 560 с. (Альма-матер).

Тема 8. Організація самостійної роботи учнів на уроці.

План.

І заняття (2 години)

1. Самостійна навчальна діяльність та її види.
2. Система вправ та завдань.
3. Самостійна робота з книгою.
4. Організація лабораторних та практичних занять.

Контрольні запитання і завдання:

1. Поняття про самостійну навчальну роботу.
2. Рівні самостійної продуктивної діяльності учнів.
3. Основні вимоги до організації самостійної діяльності учнів на уроці.
4. Види самостійних робіт за формою організації.
5. Недоліки організації самостійних робіт.
6. Три групи вправ за метою призначення.
7. Типові помилки в організації та проведенні вправ.
8. Дидактичні умови організації роботи з підручником на уроці.
9. Оформлення лабораторної роботи.

Рекомендована література:

1. Бондар В.І. Дидактика. К.: Либідь, 2005. 264 с.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене, доповнене.
3. Київ: Академвидав, 2007. 616 с. (Альма-матер).
4. Вихрущ В.О., Пушинська А.А. Психодидактика початкової школи:

учіння молодших школярів [монографія]. Тернопіль: Крок, 2014. 929 с. .

5. Малафійк І. В. Дидактика. Навчальний посібник. Київ: Кондор. 2009. 406 с.

6. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 5-є вид., доповнене і переробл. Київ: ВАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2007. 656 с.

7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підруч. для вищ. навч. закл. 2-є вид. Київ: Грамота, 2013. 504 с.

8. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Київ.: Академвидав. 2006. 560 с. (Альма-матер).

Тема 9. Урок – основна форма організації навчання в сучасній школі. Позаурочні форми навчання.

План.

І заняття (2 години)

1. Урок як цілісна система.
2. Типологія і структура уроку.
3. Організація навчальної діяльності учнів на уроці.
4. Підготовка учителя до уроку.
5. Аналіз і самооцінка уроку.
6. Семінарські заняття.
7. Практикум.
8. Факультативні заняття.
9. Навчальна екскурсія.
10. Додаткові групові, індивідуальні заняття. Предметні гуртки.
11. Домашня навчальна робота учнів.

Контрольні запитання і завдання:

1. Поняття уроку.
2. Мета і завдання уроку.
3. Завдання уроку.
4. Елементи уроку.
5. Дидактична структура уроку.
6. Типи уроків. Опишіть їх.
7. Форми організації навчальної діяльності учнів.
8. Етапи підготовки учителя до уроку.
9. Види семінарських занять.
10. Структура семінарських занять.
11. Значення практикумів для навчального процесу.
12. Види факультативів за освітніми завданнями.
13. За якими критеріями поділяють екскурсії?
14. Етапи проведення екскурсій.

15. Місце предметних гуртків серед позаурочних форм навчання

Рекомендована література:

1. Бондар В.І. Дидактика. К.: Либідь, 2005. 264 с 2.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене, доповнене. Київ: Академвидав, 2007. 616 с. (Альма-матер).
3. Вихрущ В.О., Пушинська А.А. Психодидактика початкової школи: учіння молодших школярів [монографія]. Тернопіль: Крок, 2014. 929 с. .
4. Малафійк І. В. Дидактика. Навчальний посібник. Київ: Кондор. 2009. 406 с.
5. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 5-є вид., доповнене і переробл. Київ: ВАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2007. 656 с.
6. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підруч. для вищ. навч. закл. 2-е вид. Київ: Грамота, 2013. 504 с.
7. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Київ.: Академвидав. 2006. 560 с. (Альма-матер).

Тема 10. Організація самостійної роботи учнів початкових класів. Діагностика навчання.

План.

І заняття (2 години)

1. Організація самостійної роботи учнів початкових класів.
2. Діагностика результатів навчання.
3. Контроль результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.
4. Тестування рівня засвоєння змісту освіти.
5. Оцінювання результатів навчання.

Контрольні запитання і завдання:

1. Перевірка результатів навчання.
2. Об'єкт дидактичного контролю в сучасній школі.
3. Основні функції перевірки й оцінки навчальних досягнень учнів.
4. Принципи організації діагностики і контролю за навчальною діяльністю.
5. Основні ланки перевірки.
6. Рівні навчальних досягнень учнів.

Рекомендована література:

1. Бондар В.І. Дидактика. К.: Либідь, 2005. 264 с 2.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене, доповнене. Київ: Академвидав, 2007. 616 с. (Альма-матер).
3. Вихрущ В.О., Пушинська А.А. Психодидактика початкової школи: учіння

молодших школярів [монографія]. Тернопіль: Крок, 2014. 929 с. .

5. Малафійк І. В. Дидактика. Навчальний посібник. Київ: Кондор. 2009. 406 с.
6. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 5-є вид., доповнене і переробл. Київ: ВАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2007. 656 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підруч. для вищ. навч. закл. 2-є вид. Київ: Грамота, 2013. 504 с.
8. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Київ.: Академвидав. 2006. 560 с. (Альма-матер).

5.САМОСТІЙНА РОБОТА

	Кількість годин		Форма контролю
	Денна	Заочна	
1. Підготувати порівняльну характеристику: Програмована концепція навчання та теорія поетапного формування розумових дій.	4	8	Індивідуальна, групова співбесіда усне опитування, перевірка практичних завдань
2. Підготувати доповідь на тему: Основні дидактичні концепції в історії розвитку дидактики.	4	8	
3. Розробити та захистити презентацію на тему: Стимулювання навчальної активності учнів молодших класів	4	8	
4. Опрацювати та проаналізувати Державну національну програму «Освіта» (Україна ХХІ століття). Сформулювати найважливіші принципи реформи всієї системи освіти	4	8	
5. Розробити міні-лекцію на обрану тему	4	7	
6. Розробити план-конспект інтегрованого уроку на обрану тему	4	7	
7. Підготувати доповідь на тему: Основні шляхи формування у учнів початкових класів інтересу до знань	4	7	
8 Розробити та захистити презентацію на тему: Особливості підготовки та проведення відкритого уроку	4	7	
9 Розробити презентацію : Дидактичні особливості інтегрованих уроків	4	7	
10 Сформулюйте рекомендації для молодого вчителя початкових класів щодо здійснення ефективного освітнього процесу і малокомплектній школі	4	7	
Разом	40	74	

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
	Доповідь. Організаційні особливості навчання першокласників у сучасній початковій школі (період адаптації).		
	Доповідь. Реалізація тематичного і діяльнісного підходів у початковій освіті.		

	Есе. Проблема педагогічної вимогливості в контексті ідей гуманної педагогіки		
	Есе. Особливості організації ігрової діяльності молодших школярів у навчальному процесі початкової школі.		
	Доповідь. Застосування інтерактивних методів навчання на уроках у початковій школі (з прикладами)		
	Есе. Формування позитивної особистісно орієнтованої мотивації навчання молодших школярів.		
	Есе. Шляхи формування у молодших школярів творчих здібностей.		
	Доповідь. Дидактичні особливості інтегрованих уроків у навчальному процесі школи першого ступеня.		
	Есе. Формування позитивної особистісно орієнтованої мотивації навчання молодших школярів.		
	Доповідь. Диференціація та індивідуалізація навчання в школі. Навчання обдарованих дітей		
	Есе. Діяльнісний зміст освіти		
	Есе. Система М. Монтесорі		
	Есе. Вальдорфська школа		
	Доповідь. Суть гуманізації та демократизації навчально-виховного процесу		
	Есе. Переваги та недоліки Особистісно-орієнтоване навчання.		
	Доповідь. Реалізація програмованого навчання в сучасних умовах розвитку комп'ютерних технологій.		
	Доповідь. Які чинники сприяють розвитку дидактики як науки		
	Разом	10	10

7. КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

У процесі викладання дисципліни «Дидактика» застосовуються поточний контроль та підсумковий контроль.

Форми поточного і підсумкового контролю

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота)		ІНДЗ	Разом	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума	
Теми	Бали					
Тема 1.	0-7	0-70	0-10	0-80	0-20	0-100
Тема 2.	0-7					
Тема 3.	0-7					
Тема 4.	0-7					
Тема 5.	0-7					
Тема 6.	0-7					
Тема 7.	0-7					
Тема 8.	0-7					
Тема 9.	0-7					
Тема 10	0-7					

Для оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів під час проведення практичних занять з дисципліни «Дидактика» застосовується поточний контроль.

Практичне заняття включає проведення контролю знань, умінь та навичок, постановку загальної проблеми (завдання) викладачем та її обговорення за участю здобувачів, розв'язання контрольних питань і завдань, їх перевірку та оцінювання. На кожному практичному занятті викладач оцінює підготовлені здобувачами завдання, виступи, активність у дискусії, уміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо.

Критерії оцінювання практичних занять

Бали	Критерії
0 балів	Здобувач не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань або здобувач відмовляється від відповіді, або відсутній.
1 бал	Здобувач частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
2 бали	Здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
3 бали	Здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
4 бали	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
5 балів	Здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

Оцінки, одержані студентом за практичні заняття, ураховуються при визначенні семестрової підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Підсумковий бал за 100-бальною шкалою з дисципліни «Дидактика» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- робоча програма навчальної дисципліни «Основи педагогічних досліджень»;
- рпорний конспект лекцій;
- лекції-презентації;
- питання для самоконтролю;
- завдання для самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи;
- підсумкові тестові завдання.

Нормативно-правові документи:

1. Державна національна програма “Освіта” Україна ХХІст. Освіта.- 1993. №44-46. С.2-15
2. Державний стандарт початкової освіти. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/ua/often-requested/state-standards>
3. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4.11.1950 р. Права людини: Міжнародні договори ООН і РС. – К., 2001.

4. Загальна Декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. Права людини. Міжнародно-правові документи. – К., 1995.
5. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної Ради України.- 1991.-№34.-С.451
6. Закон України про вищу освіту. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>.
7. Закон України про освіту. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/annot/1060-12>
8. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод. Режим доступу: http://www.irs.in.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=276%3A1&catid=43%3Aeu&Itemid=70&lang=uk
9. Конституція України. Режим доступу: http://crimeatest.org.ua/files/4_normativni_dokumenti/4_1_zakoni_ukraini/konstituci_a.pdf.

9. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дидактика: теорія і практика. Навчально-методичний посібник для студентів гуманітарних факультетів / О.С. Березюк, О.М. Власенко. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 212 с.
2. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг.ред. Бібік Н.М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
3. Нова українська школа: поради для вчителя (навчально-методичний посібник). Чернівці, 2018. 126 с
4. Скоморовська І. А. Основи дидактики початкової школи: навчально-методичний комплекс. Івано-Франківськ: Симфонія форте. 2014. 172 с.
5. Шевчук С.С., Кулішов В.С. Дидактика професійної освіти: практико-зорієнтований аспект: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2021. 212 с.
6. Червінська І.Б. Дидактика початкової школи Навчальний посібник для студ. пед. спец. закладів вищої освіти. Вид. 2-е, випр. і доп. Івано-Франківськ: Симфонія Форте, 2018. 168 с.

Допоміжна

1. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
2. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
3. Концепція початкової освіти / О.Я.Савченко, Н.М.Бібік, В.О.Мартиненко та ін.. Початкова школа. 2016. № 6. С. 1 – 4
4. Нагаєв В.М., Портян М.О. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Х.: Стильна типографія, 2018. 283 с.

5. Тараненко Г.Г. Методика викладання у вищому навчальному закладі: навчально-методичний посібник. Мелітополь:ФОП Однорог Т.В., 2017. 202 с.
6. Кулішов В.С. Методика розробки сучасного комплексного методичного забезпечення: навч.-метод. посібн. для самостійної роботи. Біла Церква: БІНПО УМО НАПН України, 2017. 64 с.
7. Кулішов В.С. Теоретичні і методичні аспекти проведення інтегрованих занять у закладі професійної освіти на засадах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2021. 68 с.
8. Кучерявий О.Г. Педагогіка: Особистісно-розвивальні аспекти. Навчальний посібник. Київ, 2015. 440 с.
9. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. Х.: «Стильна типографія», 2019. 267 с.
10. Основи сучасної педагогіки: монографія / Дмитренко Т.О., Яресько К.В., Нагаєв В.М., Колбіна Т.В. та ін. Херсон: вид-во ПП Вишемирський В.С, 2016. 462 с.
11. Скоромна М., Г. Шарапова. Професійно-педагогічне спілкування як основа професійної діяльності майбутнього вчителя початкових класі. Збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Людознавчі науки. Випуск 16 (48). Дрогобич. 2023. С.189-193
12. Скоромна М., Т. Набокова. Застосування атртехнологій для розвитку емоційного інтелекту молодших школярів в умовах Нової української школи. Запорізький національний університет. Педагогічні науки: теорія та практика. Видавничий дім «Гельветика» № 4 (48). Запоріжжя. 2023.
13. Скоромна М., О. Голубенко. Дидактична гра як засіб розумового розвитку школяра // Інноваційна педагогіка. Причорноморський науково-дослідницький інститут економіки та інновацій. Розділ: загальна педагогіка та історія педагогіки (з галузей знань). Одеса.2021. Вип.40. С.45-49.

Інформаційні ресурси

1. Веб-сторінка Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
2. Веб-сторінка Міністерства освіти і науки України. URL: www.mon.gov.ua
3. Веб-сторінка бібліотеки ім. Вернадського. URL: www.nbu.gov.ua
4. Веб-сторінка бібліотеки Університету Ушинського. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>
5. Веб-сторінка репозитарію Університету Ушинського. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua>

Навчально-методичне видання

Скоромна Маріанна Володимирівна

**Методичні рекомендації щодо проведення
практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни
«Дидактика»**

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
галузі знань 01Освіта/Педагогіка
спеціальності 013 «Початкова освіта»